

ผลของการบริหารทางเภสัชกรรมแก่ผู้ป่วยโรคสมองเสื่อม

นายพลกฤติ ศิริพรโกคา
นางสาวพัชรินทร์ สุดยาใจ

โครงการพิเศษนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร

ปริญญาเภสัชศาสตรบัณฑิต

คณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

พ.ศ. 2550

IMPACT OF PHARMACEUTICAL CARE IN
PATIENTS WITH ALZHEIMER

MR.POLKRIT SIRIPORNPOKA
MISS PATCHARIN SUDYAJAI

A SPECIAL PROJECT SUBMITTED IN PARTIAL FULFILMENT
OF THE REQUIREMENT FOR
THE BACHELOR DEGREE OF SCIENCE IN PHARMACY
FACULTY OF PHARMACY
MAHIDOL UNIVERSITY

โครงการพิเศษ

เรื่อง ผลของการบริหารทางเภสัชกรรมแก่ผู้ป่วยโรคสมองเสื่อม

.....
(นายพลกฤติ ศิริพรโกศา)

.....
(นางสาวพัชรินทร์ สุขยาใจ)

.....
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เนติ สุขสมบูรณ์)
อาจารย์ที่ปรึกษา

.....
(รองศาสตราจารย์ ดร.จุฑามณี สุทธิสีสังข์)
อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

.....
(ดร.ศรัณย์ กอสนาน)
อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

.....
(เภสัชกรหญิง อรรภรณ์ สอนขัง)
อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

บทคัดย่อ

ผลของการบริหารทางเภสัชกรรมแก่ผู้ป่วยโรคสมองเสื่อม

พลกฤติ ศิริพรโกคา, พัชรินทร์ สุขยาใจ

อาจารย์ที่ปรึกษา: เนติ สุขสมบุญรัตน์*, จุฑามณี สุทธิสีสังข์**, ศรีณย์ กอสนาน***, อรรถกรณ์ สอนขัง****

*ภาควิชาเภสัชกรรม คณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

**ภาควิชาเภสัชวิทยา คณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

***กลุ่มวิชาเภสัชกรรมสังคมและการบริหาร คณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ

****กลุ่มงานเภสัชกรรม สถาบันจิตเวชศาสตร์สมเด็จเจ้าพระยา

คำสำคัญ: การบริหารทางเภสัชกรรม ผู้ป่วยโรคสมองเสื่อม

โครงการพิเศษนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์ และประเมินความเหมาะสมของการใช้ยาในผู้ป่วยภาวะสมองเสื่อม รวมถึงการแก้ปัญหาที่เกิดจากการใช้ยาแก่ผู้ป่วย โดยทำการศึกษา ณ คลินิกความจำ สถาบันจิตเวชศาสตร์สมเด็จเจ้าพระยา ระหว่างเดือนกรกฎาคม ถึงเดือนกันยายน พ.ศ. 2550

จากการบริหารทางเภสัชกรรมผู้ป่วยภาวะสมองเสื่อมจำนวน 30 คน ผู้ป่วยมีอายุระหว่าง 53-85 ปี มีผู้ที่ได้รับวินิจฉัยเป็น dementia ทั้งหมด 28 คน โดยเป็น probable Alzheimer's dementia (AD) 2 คน, frontotemporal dementia 1 คน ส่วนที่เหลืออีก 25 คน เป็น dementia ที่ยังไม่สามารถแยกประเภทได้ ที่เหลือเป็น mild cognitive impairment (MCI) 2 คน จากการสัมภาษณ์และข้อมูลจากเวชระเบียนพบปัญหาที่เกิดจากการใช้ยาทั้งหมด 42 ปัญหา ได้แก่ 1) เกิดอาการไม่พึงประสงค์จากการใช้ยา 12 ปัญหา เช่น เวียนศีรษะ หน้ามืด เป็นลมจากการใช้ยา trazodone 2) ไม่ได้ได้รับการรักษาอาการที่เกิดขึ้น 12 ปัญหา เช่น ผู้ป่วยมีภาวะความจำที่ลดลง แต่แพทย์ไม่ได้สั่งจ่าย acetylcholinesterase inhibitors 3) การเกิดปฏิกิริยาระหว่างยา 7 ปัญหา เช่น การที่ผู้ป่วยได้รับยา fluoxetine กับ haloperidol และ trazodone ร่วมกัน 4) แพทย์เลือกใช้ยาไม่เหมาะสมกับอาการที่ผู้ป่วยเป็น 6 ปัญหา เช่น การได้ยา orphenadrine (มีฤทธิ์ anticholinergic effect) ในผู้ป่วยสมองเสื่อม 5) non-compliance 5 ปัญหา เช่น ผู้ป่วยไม่ยอมรับประทานยา

จากข้อมูลข้างต้น เภสัชกรสามารถช่วยแก้ไขปัญหาที่เกิดจากการใช้ยาในผู้ป่วยภาวะสมองเสื่อมรวมทั้งให้ความรู้เรื่องการใช้ยาแก่ผู้ดูแล ซึ่งจะช่วยให้การรักษามีประสิทธิภาพมากขึ้น ข้อมูลที่ได้จากโครงการพิเศษครั้งนี้สามารถนำมาเป็นแนวทางในการพัฒนารูปแบบการบริหารทางเภสัชกรรม ในผู้ป่วยภาวะสมองเสื่อม ณ คลินิกความจำต่อไป

Abstract

Impact of pharmaceutical care in patients with Alzheimer

Polkrit Siripornpoka, Patcharin Sudyajai

Project advisor: Naeti Suksomboon*, Chuthamane Suthisisang**, Sarun korsanan***, Oraphorn Suanchang****

*Department of Pharmacy, Faculty of Pharmacy, Mahidol University

**Department of Pharmacology, Faculty of Pharmacy, Mahidol University

***Department of Social and Administrative Pharmacy, Faculty of Pharmacy, Huachiew Chalerm Prakiet University

****Pharmacy Department, Somdet Chao Praya Institute of Psychiatry

Keywords: Pharmaceutical care, patients with Alzheimer

The objectives of this special project were to determine and evaluate the appropriate used of drugs in demented patients and also to solve drug-related problems (DRPs). The study was performed at memory clinic, Somdet Chao Praya Institute of Psychiatry during July to September 2007.

The pharmaceutical care was performed in 30 demented cases age range between 53-85 years. Twenty-eight patients had dementia. Of these, 2 patients were probable Alzheimer's dementia (AD), 1 patient was frontotemporal dementia and the rest cannot be ruled out. The other 2 cases were mild cognitive impairment (MCI). Forty-two DRPs were identified from interviewing the patients and medical records. Categories and the number of DRPs are as follows: 1) twelve adverse drug reactions were identified e.g. syncope from trazodone 2) twelve problems of untreated indication e.g. patient did not receive acetylcholinesterase inhibitors to treat memory impairment 3) seven problems of drug-drug interaction e.g. fluoxetine in combination with haloperidol and trazodone 4) six problems of improper drug use e.g. orphenadrine in demented patient 5) five problems of non-compliance e.g. patient refused to take medication.

From this study, pharmacists can play a major role in resolving drug-related problems. Furthermore, pharmacists can educate caregivers concerning drug knowledge in order to increase the effectiveness of treatment. The data from this study can be applied to develop a pharmaceutical care model for demented patients in memory clinic in the future.